

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی

مدیریت تعاون

**مجموعه قوانین و مقررات بخش تعاون
همراه با پرسش و پاسخ های حقوقی تعاونی ها
« با آخرین اصلاحات »**

به اهتمام :

جمشید امیدی

عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام :
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه قوانین و مقررات بخش تعاون: همراه با پرسش‌ها و پاسخ‌های حقوقی تعاونی‌ها با آخرین اصلاحات/ به اهتمام جمشید امیدی؛ ویراستار بهزاد آقاقریم‌علمدار؛ [برای] وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی. مدیریت تعاون.
مشخصات نشر	اراک: مهر کتیبه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۴۴۰ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ سم.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۹۳۹-۵۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا :
بندداشت	کتابخانه.
موضوع	تعاونی‌ها -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Cooperative societies -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	امیدی، جمشید، ۱۳۴۹ -؛ گردآورنده
شناسه افزوده	آقاقریم‌علمدار، بهزاد، ۱۳۶۱ -؛ ویراستار
شناسه افزوده	ایران. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی. مدیریت تعاون
رده بندی کلاس	۱۳۹۵ / ۲۸ / ۱۱۲۰ KMH
رده با. دیویی	۳۴۶/۵۵۰۶۶۸ :
شمار کتابخانه ملی	۴۲۲۵۵۹۴ :

عنوان کتاب : مجموعه قوانین و مقررات بخش تعاون همراه با پرسش‌ها و پاسخ‌های حقوقی تعاونی‌ها با آخرین اصلاحات

گردآوری و تدوین	جمشید امیدی
ویراستار	بهزاد آقاقریم‌علمدار
ناشر	انتشارات مهر کتیبه
قطع	رقعی
تعداد صفحه	۴۶۰ صفحه
شمارگان	۱۵۰۰ جلد
نوبت چاپ	اول
تاریخ چاپ	بهار ۱۳۹۵
طراحی و چاپ و صحافی	کتیبه - اراک
قیمت	۱۵۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۹۳۹-۵۷-۵
ISBN: 978-964-9939-57-5	

تلفکس: ۰۸۶-۳۲۲۴۰۰۱۵
Email: katibeh_arak@yahoo.com

۱	 سخن آغازین	۱
۲	 پیشگفتار	۲
۵	 هفت راهبرد اساسی برای تحول در بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران ...	۵
	الف) قوانین	
۱۷	 ۱. از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۷
۲۰	 ۲. قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران	۲۰
	 ۳. قانون مستثنی شدن سازمان مرکزی تعاون روستایی از شمول قانون بخش تعاونی	
۵۷	 اقتصاد جمهوری اسلامی ایران	۵۷
	 ۴. تفسیر قانونی و خصوصاً قانون مستثنی شدن سازمان مرکزی تعاون روستایی از	
۵۸	 شمول قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران	۵۸
۵۹	 ۵. قانون استفساریه ماده (۵۱) قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران ...	۵۹
۶۱	 ۶. قانون ممنوعیت تصدی بیس از یک شغل	۶۱
۶۳	 ۷. معافیت های مالیاتی بخش تعاون	۶۳
۶۴	 ۸. قانون تاسیس شرکتهای تعاونی توسط رعمیران شهرستانی	۶۴
	 ۹. قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به	
۶۸	 شرکتهای تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی	۶۸
	 ۱۰. لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان در	
۷۱	 معاملات دولتی و کشوری	۷۱
۷۴	 ۱۱. قانون شرکتهای تعاونی سال ۱۳۵۰	۷۴
	ب) آیین نامه ها	
۱۳۱	 ۱. آیین نامه اجرایی قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران ...	۱۳۱
۱۵۷	 ۲. آیین نامه نحوه تشکیل مجامع عمومی (موضوع تبصره ۳ ماده ۳۳ قانون بخش تعاونی)	۱۵۷
۱۷۹	 ۳. آیین نامه مواد ۶ و ۲۰ قانون بخش تعاونی	۱۷۹
۱۸۱	 ۴. آیین نامه اجرایی نحوه تشکیل و نظارت بر شرکت های تعاونی سهامی عام	۱۸۱
۱۸۲	 ۵. آیین نامه اجرایی نحوه بلوک بندی در شرکت های تعاونی سهامی عام	۱۸۲
۱۸۸	 ۶. آیین نامه داوری در بخش تعاون	۱۸۸
	 ۷. آیین نامه اجرایی قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی	
۲۰۲	 برای امر مسکن به شرکتهای تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی	۲۰۲

ج) دستورالعمل ها

۲۱۱	۱. دستورالعمل تشکیل تعاونی ها
۲۳۰	۲. دستورالعمل چگونگی نظارت بر شرکت ها و اتحادیه های تعاونی
۲۳۹	۳. دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکتهای تعاونی اعتبار
۲۴۶	۴. بخشنامه وزیر در ارتباط با تشکیل تعاونی های فراگیر ملی
۲۴۹	۵. دستورالعمل تشکیل شرکت های تعاونی فراگیر ملی (متعارف)
۲۶۷	۶. دستورالعمل تغییر وضعیت شرکتهای تعاونی متعارف به تعاونی فراگیر ملی سهامی عام ..
۲۷۱	۷. دستورالعمل تغییر وضعیت شرکتهای تعاونی متعارف به فراگیر ملی (متعارف)
۲۷۳	۸. دستورالعمل تشکیل شرکتهای تعاونی مدارس غیرانتفاعی استان
۲۷۵	۹. دستورالعمل ملی (۲۱) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی
۲۸۱	۱۰. دستورالعمل نحوه نظارت بر انتخابات تعاونی ها و اتاق های تعاون
۲۸۹	۱۱. دستورالعمل تشکیل مجامع عمومی دو مرحله ای
	۱۲. دستورالعمل تشکیل مجامع عمومی موضوع ماده ۱۶ اساسنامه شرکتهای تعاونی
۲۹۸	توسعه و عمران شهرستانی
۳۰۹	۱۳. دستورالعمل محاسبه و استفاده از ذخیره قانونی در شرکتهای تعاونی
۳۱۰	۱۴. دستورالعمل معاملات تعاونی ها با هریک از اعضاء هیئت مدیره، مدیرعامل و بازرسان.
۳۱۱	۱۵. دستورالعمل رسیدگی به شکایات
۳۱۵	۱۵. دستورالعمل چگونگی اعلام انحلال شرکتهای اتحادیه های تعاونی

پرسش ها و پاسخ های حقوقی تعاونی ها

۳۲۳	الف) عضویت
۳۴۴	ب) سرمایه، سهام و مقررات مالی
۳۵۴	ج) مجمع عمومی
۳۷۶	د) هیئت مدیره
۴۰۸	هـ) مدیرعامل
۴۲۰	و) بازرسان
۴۲۹	ز) اتحادیه
۴۳۶	ح) سایر موارد

سخن آغازین

برای اجرای عدالت اجتماعی هیچ ابزاری سرآمدتر از قانون و اجرای آن نخواهد بود. از این رو تدوین قانونی بر پایه تحقق عدالت، رعایت منافع جمعی، پاسخگویی آحاد جامعه، همواره دغدغه قانونگذار می باشد. با توجه به تحولات و فراز و نشیب های اجتماعی، اقتصادی کشورمان طی دهه های گذشته، قانون شرکت های تعاونی پس از اولین مصوبه خود در سال ۱۳۵۰ در طی این مدت بارها خود را در معرض آزمونهای مردمی و اجتماعی قرار داده تا اهداف متعالی نهضت تعاونی یعنی تحقق عدالت، رعایت انصاف و سرآمدی بعنوان الگوی اقتصادی و اجتماعی را محقق نماید. قانون یکی از مهمترین دستاوردهای تمدن بشری و حاصل ورود بشر از جامعه صحرایی به جامعه سیاسی است. امروزه توجه به قانون و حاکمیت قانون از مهمترین ویژگی های کشورهای توسعه یافته به شمار می آید و قانون گریزی و عدم تبعیت از آن یکی از موانع عمده پیشرفت است.

شیوه تعاون در بسیاری از کشورهای جهان، ابزار مناسبی برای سامان بخشیدن به رفتارهای اقتصادی و نابسامانیهای اجتماعی نیز بهره گیری هرچه بیشتر و بهتر از همیاری و مشارکت های اقتصادی و اجتماعی مردم است. از این رو تعاونیها باید در ایفای نقش خود در مقابله با چالش های گوناگون اقتصادی و اجتماعی به گونه ای مطمئن عمل نمایند که تکالیف و ماموریتهای محوله در کشورمان به عهده بگیرند و بعنوان یک بخش اقتصادی تاثیرگذار در اقتصاد کشور مسئولیت خود را ایفا نمایند که امیدواریم در برنامه ششم توسعه اقتصادی اجتماعی کشور با بازنگری روابط دولت و تعاونی ها و ارتقاء جایگاه بخش تعاون این امر محقق یابد.

ناصر شیخی

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی

پیشگفتار

انسان امروزی به خوبی دانست که مهمترین موهبتی که در پرتو رعایت قانون نصیب انسان میشود امنیت، رفاه و آسایش، احقاق حقوق و عدالت و جلوگیری از ظلم است.

امروز توجه به قانون از مهم ترین ویژگی های کشورهای توسعه یافته به شمار می رود و جهل به قانون رافع مسئولیت نیست و قوانین پس از انتشار در روزنامه رسمی الزام الاجرا تلقی می شوند و عدم اطلاع نسبت به قانون و یا اطلاع ناقص از قانون منتهای همت مدگفتی را برای جامعه و شهروندان به بار می آورد، پس یکی از مهم ترین راهکارهای بربر در اجرای قانون، اطلاع رسانی و آموزش می باشد. آموزش نیروی انسانی، استاندارد سازی مهارت کارکنان، افزایش قدرت تفکر و خلاقیت افراد و ایجاد بستر مناسب برای بهبود عملکرد آنان به منظور رفع کمبودهای تخصصی سازمان از وظایف اساسی و سازمانی به شمار می رود.

این وظیفه در مورد قوانین و مقررات حاکم به رئیس تعاون ضروری تر و حیاتی تر به نظر می رسد، چون قوانین و مقررات بخش تعاون از پراکندگی و تنوع خاصی برخوردار است و اکثر مردم عمدتاً مخاطب قوانین و مقررات بخش تعاون می باشند و روش تعاونی، به تعبیر شهید بزرگوار دکتر بهشتی انسان ها هستند که ارزشمندند، نه سرمایه و پول های آنها و سرمایه ها وسیله اند و انسان ها و کار آنها ملاک اصلی است هر کس صاحب تلاش خود بوده و ضمن کوشش و همت فردی باید یاریگر هم باشند.

دست اندرکاران گذشته به انحاء مختلف به این مهم پرداخته و حاصل تلاشهایشان تا به امروز مورد استفاده جامعه تعاون بوده است اما با توجه به گذر زمان و تغییر مقررات، به روز رسانی آنها ضروری به نظر می رسید، لذا مدیریت تعاون اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی تدوین یک مجموعه کاربردی را وجه همت خود قرارداد. این مجموعه از آن جهت کاربردی است که علاوه بر، انبیا و مقررات، دستورالعملها و بخشنامه های مرتبط برای مدیران و مجریان بخش تعاون که بیشترین مراجعات را در خود جای داده حاوی پرسش ها و پاسخ های حقوقی پیرامون قانون بخش تعاون اقتصادی جمهوری اسلامی ایران می باشد که قبلا توسط آقای احمدرضا فخاری تهیه شده و با تغییرات قانون و مقررات بخش تعاون تطبیق، و همچنین استعلامهای انجام شده از وزارت متبوع نیز به آن اضافه گردیده است که علاوه بر بهره برداری آموزشی، جنبه مشورتی نیز دارا می باشد.

بر خود لازم می دانم از همکاری جناب آقای کلاتی، معاون محترم وزیر در امور تعاون و جناب آقای رستمی مدیر کل محترم دفتر ریج، آموزش و تحقیقات تعاونی های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جناب آقای عاملی که مقدمات انتشار این مجموعه را فراهم ساختند قدردانی و تشکر نمایم.

جمشید امیدی
مدیر تعاون استان مرکزی